

kelenföldi evangélikus

hírlevél

4.

xxiv. évfolyam

2020. tél

Istennel | hittel | szeretettel | szolgálattal

*„Valóban nagy a kegyesség titka: aki megjelent
testben, igaznak bizonyult lélekben” (1Tim 3,16)*

Legyen advent is örömnep!

Egy teológiai hallgató életében mindig jelentős esemény a szupplikáció, amikor a hallgatók meglátogatják a Magyarországi Evangélikus Egyház különböző gyülekezeteit és az istentiszteleten igehirdetési szolgálatot látnak el. A tanév két szupplikációs időszaka közül az egyik adventre esik, így már számtalanszor volt lehetőségem arra, hogy a szószéken fogalmazhassam meg magamnak és a gyülekezeteknek is, hogy mit is jelent számomra advent. Legtöbbször azzal a lelkülettel láttam neki ennek a feladatnak, hogy felhívjam a figyelmet: az adventi várakozás készülés is lehet. Készülés a betlehemi kisgyermek érkezésére. Egy lehetőség, ami miatt hitünk megerősödhet, vagy ami miatt jobban odafigyelhetünk a másik emberre. Őszinte szándék volt ez a részemről akkor, hisz ebben az időszakban mindig azzal igyekeztem foglalkozni, hogy közelebb és közelebb kerüljek karácsony titkához.

Idén nehezen tudom ezt javasolni.

Nem azért, mert elvesztette volna fontosságát, sőt, talán pont ebben az időszakban van a legnagyobb szükség arra, hogy advent

mélysége megerősítsen minket. Ami miatt mégis nehezen javaslom idén, csakis idén ezt a készülést, az a borítón látható kép miatt van.

Ez a népies ábrázolás valamiért örömet váltott ki belőlem (talán, mert könnyen mondható rá, hogy milyen édes), és rájöttem, hogy mennyire nagy szükségünk van ebben a bizonytalanságban az öröme. Arra a fajta öröme, amit evidensnek tekintünk és ami felett éppen ezért nagyon könnyen átsiklunk. Apróságokra, amelyeknek nem szoktunk nagy jelentőséget tulajdonítani. Ilyen például egyben lehámozni a narancsot; először hallani egy adventi, karácsonyi dallamot; forró bögrével melegíteni a kezünket; előkészíteni a hóra, latyakra váró csizmánkat vagy érezni a meleg sütemény illatát. Hitünkben is találhatunk ilyen apró örömeket: egy bátorító igeverset, egy kívülről ismert éneket, egy felidézett gyülekezeti emléket vagy egy testvérünkötől kapott telefonhívást, üzenetet.

És nem véletlen, hogy úgy készítek fel minket karácsonyra advent harmadik vasárnapja: gaudete in Domino semper, azaz örüljetek

az Úrban mindig. Az igazi öröm a borítón látható gyermek, akinek mindannyian életünket köszönhetjük. Aki számunkra nem titok, hanem valóság.

Élő valóság, aki mindig jelen van az életünkben és ha jelen van az életünkben, akkor ott jelen van az öröm is.

☞ NAGY SZABOLCS

Mielőtt megformáltalak, megszenteltelek

interjú Rezessy Miklós nyugdíjas lelkésszel

Kedves Miklós! Én – mint aki a lelkészi pálya előtt áll – mindig megtiszteltetésnek érzem, hogyha sokat tapasztalt, nyugdíjba vonult lelkésztestvérrel beszélhetek. Bár generációk választanak el minket, mégis összeköt minket az Isten hívása. Milyen elhatározás vezette a lelkészi szolgálat felé?

Kedves Szabolcs! Megköszönöm az interjú lehetőségét, melynek során egy új, Jézus Krisztusban kapott kegyelmi év adventjén a múltba visszagondolva tekinthetünk előre megváltó Urunk visszatérését várva.

Kérdésedre, hogy milyen elhatározás vezetett a lelkészi szolgálat felé, azt tudom válaszolni, hogy

nem én határoztam erről, hanem gondviselő Urunk, aki meghallgatta Édesanyám kérését: „Seregek Ura! [...] ha fiúgyermeket adsz szolgálóleányodnak, akkor egész életére az Úrnak adom.” (1 Sám 1,11) Édesanyám a múlt század negyvenes éveiben Káván volt az evangélikus gyülekezetben kántor-tanító. Édesapám ekkor tábori lelkészként a keleti fronton szolgált. A háború után hitoktató lelkész volt a Deák téri Leánygimnáziumban. Születésemet követően ezért részesültem a keresztség szentségében a Deák téri templomban. Egy évvel később – 1946-ban – lett Édesapám a kelenföldi gyülekezet segédlelkésze, majd a gyülekezet másodlelkészként szolgált nyugdíjazásáig, 1974-ig.

Az ötvenes és hatvanas évek során mindvégig önfeláldozó hűséggel erősítette gyülekezetünk sok megalázást és szenvedést elviselő tagjaiban a hitet és reménységet a sűrűn egymást váltó lelkésztársával együtt. Ugyanakkor folyamatosan dolgozott a közléstudomány elméletének és gyakorlatának törvényszerűségeivel, valamint azok megfogalmazásával és rendszerbe foglalásával. Amikor Édesanyám 1948-ban elhunyt, a nővérem nyolc, a húgom egy, én pedig hároméves voltam. Ebben az évben lettem óvodásként a kelenföldi gyülekezet tagja és gyermeke. Huszonöt éves koromig voltam a gyülekezet különböző közösségeinek aktív résztvevője.

Az Evangélikus Teológiai Akadémiára sorkatonai szolgálatom letöltése után, a Magyar Néphadsereg katonazenészeként jelentkeztem. Az érettségi után ugyan is mint „papgyerek” nem voltam politikailag megbízható, viszont mint sorkatona, a konzervatóriumba felvettek. Másodéves teológushallgatóként fejeztem be sikeresen zenei tanulmányaimat.

Ottlyk Ernő püspök úr 1970-ben szentelt lelkésszé itt, a kelenföldi

templomban. Hárman álltunk az oltár előtt: Valtinyi Gábor, Weltler Rezső és én. Gábor már megelőzött minket az örökélet útján. Mögöttünk álltak szüleink és Bence Imre bácsi is.

Édesanyám imádsága és Édesapám életpéldája a kelenföldi gyülekezetben meghozta gyümölcsét. A Jeremiást megszólító engem is személyesen szólított meg: „Így szólt hozzám az Úr igéje: Mielőtt megformáltalak az anyaméhben, már ismertelek, és mielőtt a világra jöttél, megszenteltelek.” (Jer 1,4-5) Ez lett életem vezérigéje.

Ipolyvecén és Vecsésen szolgált élete nagy részében. Mik voltak a legnagyobb kihívások a szolgálatában és mik okozták a legnagyobb örömeiket?

Lelkészi pályámon Szebik Imre akkori miskolci lelkész indított útnak. A gyülekezeti élet szervezése és folyamatos fejlesztése az alapja a lelkeszi hivatás végzésének. Máig hálás vagyok a tőle kapott lelki és szellemi alapokért. A parókusi alkalmassági vizsgát már mint a Hánta-Ászár-Kisbéri gyülekezetbe kiküldött segédlelkész tettem le.

Az ipolyvecei gyülekezet 1973-ban hívott meg lelkészének. Ebben a gyülekezetben ismertem meg feleségemet, akinek révén az egész közösség családtagjává lettem. Itt születtek meg gyermekeink, Szabolcs és Dorottya, és nevelkedtek felnőtt korukig. Tulajdonképpen én is ezekben az években váltam felnőtté és alkalmassá a lelkeszi szolgálatra. Az intenzív lelki élet erőt adott a parókia és a templom külső-belső felújítására, korszerűsítésére.

Tizennyolc év után a vecsési gyülekezet hívott meg lelkészének, ami gyökeres változást jelentett addigi életformánkhoz képest. Feleségem egyházunk sajtóosztályán lett főkönyvelő, ahol a fiunk is lehetőséget kapott az Evangélikus Élet szerkesztősé-

gében dolgozni, a lányunk pedig a faszori gimnáziumban tanulhatott tovább. 1990-ben alakult meg Vecsésen az önálló zeneiskola, és a város vezetése engem bízott meg a fafúvós tanszak megszervezésével. Másfél évig másodállásban tanítottam délutánonként a hittanórák után. Ennek köszönhetően, hogy a zenészek és a tanárok maguk közé fogadtak, főleg, hogy a papok azokban az időkben idegenek voltak az iskolákban.

A Vecsésen, Gyálon és Üllőn élő evangélikusok rendszeres látogatása, a közös alkalmak szervezése a református és római katolikus testvérekkel, a parókia és a templom felújítása és a maglódi helyettes lelkészi szolgálatok egyszerre soknak bizonyultak. Tizennyolc év után szervezetem jelezte, hogy eltelt fölöttem az idő. Annyira legyengültem, hogy engem kellett helyettesíteniük a szomszédos lelkészeknek. Ezért kértem nyugdíjazásomat és költöztünk feleségemmel Gyömrőre. Jó egy év után új erőt kaptam az Úrtól és új megbízást. A lelkész nélkül maradt Mende-Gyömrő társgyülekezetben szolgálhattam másfél évig. A mendei gyülekezetbe önálló lelkész költözött, a gyömrői pe-

dig Maglód leánygyülekezeteként kapott ismét erőre.

Nyugdíjas korában is aktívan végzett szolgálatokat, köztük itt Kelenföldön is. Gyülekezetünk tagjai szerető szívvel emlékeznek vissza ezekre az alkalmakra. Hogyan emlékszik vissza erre az időszakra? Hogy van most?

2011-ben tértem vissza kelenföldi gyülekezetünkbe, ahol gyermekkori barátaim – Botta Pista bácsi ifjúsága – a régi szeretettel fogadtak. Dr. Blázy Árpád lelkész-társam pedig lehetővé tette, hogy alkalmanként szolgáljak az esti alkalmakon és Farkasréten, ill. a keddi bibliaórákon, valamint néhány alkalommal a kórházi bibliaórán. Dr. Gáncs Tamás igazgató lelkésztestvérem is szeretettel gondolt rám, amikor a havi istentiszteletek rendjét összeállította az elmúlt közel tíz év során. Hálás szívvel köszönöm ezúton is lelkipásztori szeretettel.

Idén augusztus végén megismétlődött, hogy cserben hagyott a testem, amikor a vasárnapi szolgálatomra készültem Farkasrétre. Ismét helyettest kellett kérnem, mint annak idején Vecsésen. Ezzel

tudomásomra hozta Urunk, hogy letelt lelkészi szolgálatom ideje, és több mint ötven év után a még előttem lévő időben ne hirdessem, hanem hallgassam igéjét. Imádkozom továbbra is igehirdetőinkért, a gyülekezetért, és mindazokért, akikkel együtt „tudjuk, hogy akik Istent szeretik, akiket elhatárolása szerint elhívott, azoknak minden javukra szolgál.” (Róm 8,28)

Gáncs Tamás átadja a gyülekezet nevében az ajándékot és megköszöni Miklós hűségét szolgálatát, és Isten gazdag áldását kéri további életére - 2020. november 25., lelkészi hivatal

☞ NAGY SZABOLCS

Négy kérdés kántortársamhoz

Németh Sándor már bő két éve szolgál kántorként istentiszteleteinken, de az idei őszön iktattuk be hivatalosan is a gyülekezet orgonista-kántorának, eddig helyettesi státuszban volt. Nem ismeretlen tehát, láthattuk, hogy hivatása a kántorság. Bizonyította már kiváló zenei képességeit és felkészültségét, és azt is, hogy erősen kötődik a gyülekezeti élethez. Először a hangszer iránti vonzódásáról kérdeztem.

Mondják: „az orgona a hangszer-ek királynője”. Egyet tudsz érteni ezzel az állítással?

Megértem, hogy elterjedt ez a közhely, hiszen sokan asszociálnak az orgona szóról azonnal a hatalmas méretű francia hangszerre. Ezekről én néha zavarba is jövök, akkora instrumentumok. Magam egy apró, hétregiszteres Angster-orgonán kezdtem szolgálatomat, s valahogy azóta is inkább a kisebb hangszerre vonzódok. Órákig tudom élvezni egy-egy Balaton-felvidéki barokk hangszer hangját, billentését. Így a királynő képből a finomság és a nőiesség fontos nekem is, de a hatalmasság nem annyira vonz.

Orgonista repertoáromban sincs sok nagy hangversenydarab, inkább a kántor-praxishoz szükséges kisebb művekkel foglalkozom.

Említetted pályád kezdetét. Hol szolgáltál először? S egyáltalán

mi volt a sorrend az életedben? Előbb voltál zenész, s úgy kapcsolódtál gyülekezethez, vagy fordítva, gyülekezeti tagként kezdted orgonálni?

A Kemeneshőgyész-Magyar-gencsi Társult Egyházközség tagjaként nagymamám kezdett istentiszteletre vinni még kiskamaszként. S nehéz válaszolnom,

mert ugyan eleinte csak a templompadban ültem, elsőként mégis az orgona hangja fogott meg a templomban. Idős lelkészünk felesége – Szakál Árpádné, Mária néni – kísérté igényesen a korálkat. Később, amikor Schermann Gábor került Kemeneshőgyészre, az ő felesége, Szász Emőke kezdett taníttatni. Ő küldött Fóttra, a kántorképzőbe, s ő jelezte azt is, amikor már zeneiskolai képzésre volt szükségem. Így kezdtem zongorázni az Allegro magán zeneiskolában.

A középiskolát már a szombat helyi konzervatóriumban töltöttem, s onnan jutottam be a Zeneakadémiára karvezetést tanulni. Egyetemi éveim alatt jártam még orgonára Elekes Zsuzsához a Bartók konziba.

Közösség, barátok, társ – mit jelentenek elsőre ezek a szavak neked?

Közösség? Érdekes, de az általános iskola kis létszámú osztálya nyolc évig igazi közösséget adott nekem. S hasonlóképpen a középiskolai osztályom is igazi közösséggé vált, ma is vannak onnan barátaim. S azután – 2012-től –, hogy tanfolyamvezető lettem a kántorképzőben, ott éltem meg

újra a közösség erejét. (Egészen meghatódtam, amikor a beiktatásom hétvégéjén meglepetésszerűen húszegynéhány társam eljött ide Kelenföldre a hangversenyre.) Ez annyiban más, hogy magam vagyok a közösség vezetője is. De innen átléphetünk a barátságra, mert barátaim is elsősorban ebből a körből kerülnek ki; tanártársaim és idősebb tanítványok a tanfolyamokról.

Társ? Hm, hát őt is ott ismerem meg. Németh Zsuzsa orgonatanárunk ő. Eleinte a közös feladatok kötöttek össze, de később – egy emlékezetes négykezes hangversenyre készülve – fel kellett ismernünk, hogy több ez már, mint zenei kapcsolat.

Sokat dolgozol: gimnáziumi énektanár vagy a Fazekasban, zongorakísérő a Ward konziban, s kántor Kelenföldön. Hogyan pi-hensz, mi kapcsol ki?

Közösségben is tudok pihenni, de kedvelem a magányos sétákat, vagy a nem annyira magányos kirándulásokat is. Szép időben sokat bicajozom, de akár még libegőzni is elmegyek magamban, máskor társakkal kelünk útra.

Rákaptunk néhány éve a társasjátékokra (most épp a Ticket to Ride a kedvenc), Zsuzsival szinte minden este elővesszük. Ez is igazi kikapcsolódás. És akármily meglepő, annak ellenére, hogy hivatásos zenész vagyok, szeretek nyugalomban zenét hallgatni. Öröm rácsodálkozni, mennyi mindent lehet még megismernem a zenéből. Mostanság a romantikus zongoramuzsika nyugoz le nagyon (Mendelssohn, Schumann). Ezek olyan művek, amelyeket már én sem tudok csak úgy lapról lejátszani, hallgatás közben elmerülök összetettségükben.

Betévedtünk, itt maradtunk...

Beszélgetés Portik Ágnessel

Kedves Ági, egy ideje már találkozhatnak veled azok, akik péntekenként a lelkesi hivatalt keresik. Miben fordulhatunk hozzád pontosan? Mióta vagy a gyülekezet munkatársa?

A gyülekezeti munkámat pályázati és kommunikációs referensként 2016-ban kezdtem, majd 2019-ben kezdtem az irodában minden pénteken titkársági feladatokat is ellátni. Továbbra is a pályázati ügyeket tekintem a fő

S ott van még a ping-pong szenvedélyem. Amatőr versenyzőként – amíg a járványhelyzet engedte – hetente többször is jártam edzésre, versenyekre. Így külön értékelttem, amikor Gáncs Tamással játszhattam egy „vérre menő meccset” a gyülekezeti teremben.

Őszinte érdeklődés vezérel. Milyen szerencse, hogy a Középkör idei tematikája a teológia és irodalom kapcsolatával foglalkozik!

☞ BENCE GÁBOR

profilomnak, de mindenkinek állandó a rendelkezésére, aki erre jár péntekenként.

Hogy kerültél kapcsolatba a kelenföldi gyülekezettel? Mit szeretsz a kelenföldi gyülekezeti életben? (Vagy éppen mi az, amit pont ellenkezőleg, nehézségként élsz meg itt?)

2011 őszén tévedtünk be a templomba (azóta aligha mondanám betévedésnek) az, akkor még, vőlegé-

nyemmel egy esti vesperára, ahol Kovács Viktor fogadott minket. Emlékszem, odajött és bemutatkozott, de nem kíváncsiskodott, nem kérdezősködött, csak ténylegesen és szimbolikusan is kezet nyújtott felénk. Innen datálódik a kapcsolatom a Gyülekezettel.

Érdekes módon az elmúlt 9 évben is a lelkészekhez kötődtem leginkább. Ezt egyrésről szeretem, mert sokatokkal közvetlen, baráti viszonyom van, ugyanakkor sokszor éreztem, hogy a lelkészek nyíltságát nem minden gyülekezeti tagban érezhetem. Természetesen a gyülekezetben is vannak kedves ismerőseim, de ahhoz képest, hogy kilenc éve tartozom ide, igazi gyökeret eresztenem nem sikerült.

Miért fontos terület számodra a pályázatkezelés? Hogyan segíti ez egy közösség életét?

Ez összességében egy hálás terület, mert a különböző, gyülekezethez kapcsolódó tevékenységi köröket, eseményeket látják el forrásokkal a pályázatok. Sokan, ha nyerünk, nekem is megköszönik, hálásak, pedig valójában a gyülekezet nem nekem, hanem magának köszönheti, hogy ilyen sok területen érdemes a támogatásra, legyen az teremtésvédelem, kultúra, zene, táboroztatás, stb.

Mostanában az érdeklődésed más területekre is fókuszál. Meselelnél nekünk jelenlegi tanulmányaidról? Mik a terveid ezzel a képzéssel?

Nagy fába vágtam 2019 őszén a fejszém, amikor elkezdtem a pszichológia szakot. Ugyanakkor határozottan érzem, hogy végre hazaérkeztem, ami a szakmai utamat illeti. Még igen hosszú, nehéz út áll előttem, mire tény-

legesen emberekkel önállóan foglalkozhatok, de az odavezető utat is nagyon élvezem. Annyi terület érdekel, hogy még pontosan nem tudom, hol fogok kikötni, érdekel a család, a kamaszok, az anyaság, szülés és a várandóság témaköre (pszichológiai értelemben) is.

Kétgyerekes anyukaként hogyan éled meg a járványidőszakot? Hogyan készülsz az idej, kissé rendhagyó, adventi, ünnepi időszakokra?

Otthon van velünk mindkét gyermekünk, sőt a férjem is, ezért mondhatjuk, hogy ennyire összezárva, mint márciustól, még sosem voltunk huzamosabb ideig. Ugyanakkor ez lehetőséget is

rejt magában, hiszen nem tudom őket idehozni karácsonyi kézműves délutánra, gyermekistentiszteletre, továbbá az óvoda is református, ahova (most nem) jár a nagyobbik, ezért a saját kreativitásomra is támaszkodnom kell, hogy tartalommal töltsük meg az ünnepi időszakot. Sajnos nem vagyok nagy kézműves alkat, de talán a különböző énekek, mesék majd segítenek elővarázsolni az adventi és karácsonyi hangulatot idén is.

Köszönjük, Ági, reméljük, így lesz, és szép ünnepe lesz mindenkinek az el-elmaradó szokásos programok mellett is!

☞ MOLNÁR LILLA

Középkörök

Mottó: Ez jó kör volt! :-)

Október 9-én, a Középkör – az "irodalom-zene-teológia" témakörben megtartott első – alkalmán a „Jézus Krisztus szupersztár” megszületésének 50. évfordulója kapcsán Bence Áron tartott előadást. Az első dolog, ami az előadás címének hallatán átfut az ember agyán, hogy ez nem lehet

igaz, így rohan az idő? Hiszen nem volt olyan régen az a szenzáció és meglepődés, amikor először meghallottuk ezt a címet: Jézus Krisztus szupersztár! És már annak is 50 éve?!

Az én kamaszkoromnak meghatározó élménye volt ez az alkotás, ezért is voltam nagyon kíváncsi az

előadásra. És most is meglepődve tapasztaltam, hogy (és nemcsak az Áron által képviselt korosztály esetében) a Jézus Krisztus szupersztár mint mű, a nagy többség számára a filmet jelenti. Pedig – ahogy hozzászólásában Szabolcs is említette – ami 50 évvel ezelőtt megszületett, az egy rockopera, ami a maga nemében szintén egy addig nem létező műfaj volt, és ami egy dupla lemez formájában került a közönség elé. Számomra, és azok számára, akiknek valahogy lehetősége volt akkor, valamikor a 70-es években ezzel a lemezzel kapcsolatba kerülni, ez a mű jelenti azt az élményt, ami egy életen át felejthetetlen maradt. Éppen ezért nagyon érdekes volt meghallgatni Áron előadását, akinek ugyanígy a film lett egy ilyen meghatározó alapélménye, ami vele maradt, ami folyamatos továbbgondolásra készíti. Azért is érdekelt nagyon, mi mindent váltott ki belőle ez az alkotás, mert – megmondom őszintén – én nem szeretem a filmet. Az már valamilyen. Amilyen a rendezőben megfogalmazódott, hangolódott, leképződött. Tánckaros, hippis, amerikai. Musical. Biztos, hogy ha ezzel találkozom először, másként fog meg. De a lemezzel találoztam először, ami nagyon

más. Biblikusabb, mélyebb, meg-rázóbb. Talán úgy tudnám érzékeltetni a különbséget, olyan, mint amikor felolvassuk a gyermeknek a mesét, vagy megnézi – valaki által mesefilmmé álmódva.

De természetesen reveláció mindkettő. A zene fantasztikus, és a maga nemében nagyszerű a film is, éppen ettől a „hozzáadott értéktől”, ettől a 70-es évekbeli hippis-miliótól lesz még „szupersztárabb”, nagyon merész, őrzítően új, ami lehengerelte akkor az egész világot. És természetesen, ahogy Áron a bevezetőjében elmondta – más-más szempontból, más-más érzékenység kapcsán – rengeteg ellenérzést is szült úgy a két nagy keresztény felekezet, miként a zsidó vallás képviselői részéről. Mára azonban ezek már jórészt elcsitultak, a közönség többsége minden rossz érzés nélkül „szeretve tiszteli” ezt az ötven éve modern alkotást.

Mindezeket túl, ami az igazi „hozzáadott érték” volt számomra az előadás során, azok Áron zenei elemzése voltak. Nekem (és gondolom, nem én voltam az egyetlen, aki zenei képzetlenségéből kifolyólag nem tud ebből a szempontból olyan közel kerülni a műhöz) nagyon érdekes volt, hogy

Áron rányitotta a szememet (fülemet) olyan dolgokra, amik nekem soha föl nem tűntek volna.

Minden bizonnyal rengeteg ember e film sikere, hírneve kapcsán találkozott életében először Jézus „történetével”, az evangéliummal. És ennek kapcsán talán ezekkel a szavakkal, amiket az ideai Középkör előadásai körüljárnak: bűntudat és feloldozás... És remélhetőleg sokakban indított el gondolatokat ez a két szó, mint ahogy Áronban, és bennünk is a téma e nagyszerű feldolgozásának átbeszélése során.

A Középkör második alkalma a fent említett témakörben – sajnos egyre kevésbé mondhatjuk, hogy rendhagyó módon – online került megrendezésre. A téma Roy Jacobsen norvég író A láthatatlanok című könyve volt, amiről

Kézdy Edit tartott előadást. Szerencsére a megváltozott körülmények nem befolyásolták az érdeklődést, szép számmal nyüzsögtünk Edit körül az online térben.

Egy mondatba szűkítve a könyv tartalmát, egy család küzdelmes életéről szól, az 1910-es, 20-as években, akik Norvégia egy északi szigetén próbálnak több-kevesebb sikerrel boldogulni.

Az író és a könyv bővebb ismertetése után Edit első kérdése arra vonatkozott, mit gondolunk e mű esetében a sziget szerepéről, ami nagyon sok irodalmi alkotás „főszereplője”. Sok esetben a magára hagyatottság, az elzártság szimbóluma, ebben a könyvben azonban a kőkemény valóság is: a rettenetesen nehéz körülmények miatt éppen a „kitettség”, védtelenség az, ami erről a szigetről észébe jut az embernek. De mivel

ide születtek, ezeknek az embereknek ez talán nem is annyira nehéz, ez a természetes. Ami nekünk folyamatos és irtózatossá küzdelemnek látszik, az nekik az élet maga. A sziget a közegük, az övék; a természet, ami nagyon sokszor ellenség, egyúttal az éltető alap. A szigetet élnek és egymásért.

Egy furcsa, meghatározhatatlan időtlenségben folynak az események, mert folynak bőséggel. Azt gondolnánk, mi tud történni egy ilyen egy családnál szigeten, de mindig történik valami nem hét-köznapi, az életük további menetét meghatározó esemény. Beszélgettünk arról, vajon tényleg olyan szikár, örömtelen ez az élet, ahogy a mi kényelmes, dús élethez szokott szemünknek tűnhet? Végül is azonban mindig az dombozik ki, hogy mindent azért tesznek, hogy – a szó teljes értelmében – „boldoguljanak”. A főhős – a férj, az apa, a családfenntartó halász – hihetetlen elszánással próbálja építeni, fejleszteni az „infrastruktúrát”, az anyagi lehetőségek figyelmen kívül hagyásával, de teli vágyakkal, tervekkel. Hogy jobb legyen. Szűkszavú élet ez, mégis érezhető, hogy a házaspárnak szinte szavakra sincs szüksége, csupán „egymásba” gondolásra,

mert tudják, hogy egyet akarnak.

Mindezt a szikárságot és maximális egymáshoz tartozást az író egyfajta „minimalista” írásmóddal érzékelteti tökéletesen, amely stílus erősen megosztotta az olvasótábort. Én mégis úgy gondolom, hogy a sokat mondó „balladai homály”, megválaszolatlan kérdések, amikre lehet, hogy jobb, ha nem érkezik válasz – ezek azok az írói megoldások, amik nélkül nem lenne ennyire érzékelhető az a különösség, ami az egész regényt átszövi.

Tekintve, hogy fantasztikus a fordítás, s mivel volt közöttünk olyan szerencsés, aki a magyar mellett az angol fordítást is olvasta, sokat beszélgettünk a könyv nyelvezetéről, a fordítások különbözőségéről is, ami önmagában is egy olyan érdekes téma, hogy ha abba jól belemerülünk, az újabb egy órával megnyújtotta volna az így is két és fél órás beszélgetést.

Bár ez a beszámoló nem az Ajánló rovatban jelenik meg, bízom benne (virtuálisan Edittel együtt), hogy lesznek, akik kedvet kapnak, hogy megismerkedjenek ezzel a – minden tekintetben – távoli világgal.

☞ SZABÓ KINGA

Milyen jó hálát adni az Úrnak!

92 ok a hála Kelenföldön

A gyülekezet közössége a 2020-as ősz sok bizonytalansága közt különös hálával élhette meg a 2020. október 16–18. között rendezett gyülekezeti hétvége alkalmait. A templomszentelési évfordulóhoz köthető rendezvénysorozat már régi hagyomány, idén azonban ismét új elemek gazdagították az örömteli találkozások sorát.

Az úrvacsora évéhez kapcsolódott Blázy Árpád „Mit tanít a Kis Káté az úrvacsoráról?” című előadása, a vasárnapi istentiszteleten pedig J. F. Meister „Én vagyok az élet kenyere” című, egy XVII. századi kéziratból átírt kamarakantátájának magyarországi templomi bemutatójára került sor. Az ünnepi istentisztelet úrvacsoraosztással zajlott, amiért ebben az évben – amikor már másodszor kell átélünk a kényeszerű úrvacsora-megvonást – különösen hálásak lehettünk.

A hétvége másik hangsúlya a szolgálattevőkért való hálaadás volt. Bencze Imre 1966 és 1991 között, nem könnyű időszakban végezte hűségese pásztori szolgálatát

Kelenföldön. Áldott emlékü lelkészünk születésének 100. évfordulójáról könyvbemutató keretében is megemlékeztünk: az eredetileg 1992-ben kiadott, „Épüljetek fel lelki házzá. Templomjárók kézikönyve” megújult kiadása a családtagok naprakész kiegészítéseivel, Hódi Márton tervezésében kerülhetett a kezünkbe. Az elsősorban az újonnan a gyülekezetbe csatlakozóknak szánt kötet a kelenföldi templom tárgyain keresztül mutatja be hitünk alapvető tanításait, liturgikus cselekedeteit és szimbólumait. A könyv 1000 forintos adományért elérhető az iratterjesztésben – fiataloknak, a gyülekezet peremén élőknek, de a régebbi időkben Kelenföldhöz kötődő ismerősöknek is lelket építő karácsonyi ajándék lehet. A hétvége során a családtagokkal is együtt örvelezhetünk: Ágnes néni köszöntővel, a Benc(z)é fiúk, Imsi és András igehirdetéssel, Gábor a könyvbemutató vezetésével és hangszeresként szolgált.

A szombati négykantoros koncert kéthangszeres és négykezes művek pazar sokaságát vonultatva fel, megmutatva a bennük rejlő

sokszínűséget. Bence Gábor, Németh Sándor, Németh Zsuzsanna és Pál Diana együtt és külön-külön a gyülekezet minden használatban lévő billentyűs hangszerét megszólaltatta: az orgona, a spinét

és a pianó ezúttal is lehetőséget adott zenészeinknek a jókedvű és professzionális zenélésre. A vasárnapi istentisztelet keretében megköszöntük a gyülekezet korábbi kántora, Pál Diana szolgálatát, aki külföldön folytatja pályafutását, valamint beiktattuk tisztségébe Németh Sándor megválasztott kántort és Véghné Pozsgai Olga ifjúsági munkatársat. Az alkalmon a gyülekezet minden ak-

tív lelkesi szolgálattelvője vállalt liturgikus és házigazdai szolgálatot: Gáncs Tamás nyitóáhitattal, Blázy Árpád előadással, Molnár Lilla a szombati programok vezetésével, Nagy Szabolcs a családi program igei indításával szolgált.

Egy harmadik fontos tényező is formálta a hétvége programját: gyülekezetünk elsőként csatlakozott a „Műveld és őrizd” evangélikus egyházi teremtésvédelmi programhoz. A már évek óta aktívan működő Kelenzöld csoport koordinálásával szombat délelőtt teremtésvédelmi akadályversenyre került sor. A tavalyi és idei konfirmandusokból, valamint lelkes családokból alakult hat csapat hét állomáson mérte meg magát: a szemléletformáló, gondolatébresztő játék megmozgatta a több mint ötven résztvevőt. Reményiségünk, hogy a gyülekezet tagjai idővel a teremtett világot érintő mindennapi döntéseikben is mind tudatosabban, biblikus alapokon állva tudjanak cselekedni.

☞ PAP KINGA MARJATTA

A Teremtés hete nyitó alkalmán vesperást tartottak

Budapest – Idén a tizenharmadik alkalommal vette kezdetét Magyarországon a Teremtés hete, az az időszak, amely lehetőséget kínál ökumenikusan országszerte, hogy a teremtett világ dolgaira irányítsuk figyelmünket. 2020. szeptember 27-én vasárnap, a hét evangélikus nyitó alkalmának a Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség adott otthont, akik elsőként csatlakoztak az evangélikus egyház újonnan elindult teremtésvédelmi programjához, a Műveld és őrizd! (MEET) programhoz. Az esti imán, vesperás alkalmon Gombkötő Beáta, a Budapesti Evangélikus Egyetemi Gyülekezet lelkesze hirdette az igét, a Fővárosi Protestáns Kántorátus szolgálatával.

A Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközségben minden vasárnap este hatkor vesperást tartanak, melyen a Fővárosi Protestáns Kántorátus kelti életre az egyházi esztendő vasárnapjainak és kiemelt ünnepeinek liturgiáját. Az énekhang szép harmóniái

és meghittsége teremti alapját a közös esti imának. 2020. szeptember 27-én este ez a vesperás alkalom adott otthont az idei Teremtés hete nyitányának.

A 23. zsoltár 1. versének polifón genfi változatával („Az Úr énnékem őriző pásztorom” – Claude

Goudimel) induló esti imát, a teremtett világra és benne az ember Isten irányában megélt helyzetére reflektáló zsoltárok alapozták meg. A 42. zsoltár („Isten után szomjazik lelkem”), a 65. zsoltár („Hatalmas és jóságos az Úr”) és a 130. genfi zsoltár („A mélységből kiáltok, Uram!”) az emberi törekénység valóságából megszólaló zsoltárok, melyek – az ideai teremtés hetének fő gondolatával egybecsengve – a szenvedések és megpróbáltatások között reménnyel Isten felé forduló, Isten szeretetében bízó ember imádságai. Az alkalom zenei csúcspontját és feloldását Thomas Morely Nolo mortem peccatoris motettája adta Dobos László magyar szövegével: „Nem akarom a bűnösnek halálát, hanem hogy megtérjen és éljen – Meditáció az ezékieli ige felett.”

Gombkötő Beáta lelkész igehirdetéséhez Mózes 5. könyve 30. fejezetének 15-19 verseit választotta alapigének a Teremtés hetének témájához kapcsolódva. („Lásd, én ma eléd adtam az életet és a jót...”) Az igehirdetésben meghallgathattuk, hogy a Második törvénykönyvnek az a szakasza, amely a szeretet parancsának ismétlését is tartalmazza, milyen tiszta és egyértelmű pedagógiai szerepet tölt be,

mégis milyen különleges jelentése van az ókori Izrael életének és Istenképének tükrében. Majd az igehirdetés az ókori istenképek felől az újkori istenképek felé kalauzolt bennünket, és ezek értelmezésén keresztül érkezünk meg a jelen szituációjába: az apokaliptikus hangulatúnak tűnő világ krízishelyzetébe. „A krízis a mentális egészség fordulópontja, Janus-arcú. Veszély, de esély is egyben.” – mondta az igehirdetőnk.

A krízis kapcsán emlékeztetett bennünket, hogy amikor Isten közénk jött azért, hogy változást hozzon, az sem történhetett szenvedés nélkül, és „amikor Jézussal az úrvacsora szentségében egyesülünk, akkor nem dicsőségével, hanem a megtört testével és vérével egyesülünk. Szünetére emlékezünk, ebben leszünk egyek vele”. Vagyis amikor a szenvedésen, halálon, feltámadáson át új életet hozó Jézus közösségében vagyunk, akkor a mi válságba jutott világunkban is van esély, hogy valami új szülessen. „Ebben reménykedhetünk, és a remény nem csal meg.”

☞ KOLTAI ZSUZSA

Megjelent az evangélikus.hu honlapon, 2020.10.08-án

Zenei hírek

November 1-én a Pax et Bonum Kamarakórus szolgált a délelőtti istentiszteleten. Három nagyobb motettát énekeltek, melyek témájukban a halottakra való megemlékezéshez illettek:

Richard Farrant angol zeneszerző bűnbánati zsoltárát: (Ne rejtse el előlünk orcádat, Urunk), Josquin des Prez: Ockeghem siratása c.

művét és Orbán György esti himnuszát: A napvilág, leáldozott.

Az evangélikus kötődésű kamarakórus második éve az új gyülekezeti teremben tartja próbáit, és az együttműködés keretében szolgálatukkal gazdagítják zenei életünket.

November 5-én W. A. Mozart Requiemjét hallhattuk templomunkban a kántorképző Mandák kórusa és a Virtuózok Kamaraegyüttes előadásában. Szücs Apor hangszerelte át a művet tizenkét hangszerre, és ő vezényelte az előadást is, ami az eredetileg tervezett helyszínen nem lett volna megvalósítható a járványhelyzet miatt.

Adventi vásár „helyett”

Idén a betegség hullám miatt sajnos nem tudunk jótékonyági adventi vásárt tartani. Nagyon fontosnak tartjuk azonban, hogy ebben a helyzetben se hagyjuk segítség nélkül azokat, akiknek a legnagyobb szükségük van rá. Boaz Anzani kenyai kistestvérünket már tavaly megismerhettük (szülei magára hagyták Nairobi nyomornegyedében, a Fikisha, utcagyerekeket támogató keresztény szervezet vette gondozásába). Boaz jövőre is szeretné folytatni az iskolát, az ő tandíjára gyűjtünk ezúttal rendhagyó módon: ajándékkártyákat lehet vásárolni advent második vasárnapjától az

iratterjesztésben, vagy a kelenföldi gyülekezet számlaszámára átutalással is lehet adományt küldeni, a közleményben „Boaz tandíja”-t feltüntetve. Az összegyűlt támogatást majd egyben továbbítjuk Boaznak Kenyába.

Nagyon köszönjük!

☞ BENCE ZSÓFI

Ismeretlen szerző

Adventi zsolozsma himnusza

Örök Atyádnak karjából
kelsz útra, égi szent Igénk,
segíteni földet születel:
időnek telje már megért.

Ragyogd be most a lelkeket,
szereteteddel égesd át,
hogy veszendőkre-unt szívünk'
betöltse boldog égi vágy.

S hogy majd ha Bíró széket ül
és minden ártót tűzre vet,
s ha majd baráti szó hív el
a tárult mennybe híveket:

– lángok sötétes örvényén
ne vergődjünk mint martalék,
hanem meglássuk Úr színet,
velünk ujjongjon mind az Ég.

Atyának, egyben Fiúnak
és Tenéked is, Szentlélek,
miként volt, légyen örökkön
örökké hála, dicséret. Ámen.

Az Eucharisztia/ Úrvacsora kezdetei

4. rész: Eucharisztia néhány harmadik századi ókeresztyén iratban

4.1. Addai és Mari-féle Aposto- lok liturgiája

Ez az ősi szertartásrend máig használatos az Asszír Keleti Egyházban. A hagyomány szerint Addai (†65) Tamás apostol (†72) tanítványa és Jézus 72 tanítványának (Lk 10,1) egyike. Mások szerint ő maga Taddeus, azaz egy a 12 közül, aki először az Osztroéné királyság fővárosában, Edesz-

szában, majd Mezopotámiában és az Eufrátesz keleti partján fennálló Pártus Birodalomban (Kr. e. 247–Kr. u. 224) folytatott térítői munkát. Misszióját a mártírrá lett Aggai (†87), majd pedig Mari (†120) folytatta Niszibiszben (ma Törökország), ill. a Tigris folyón túl.

A róluk nevezett, de csak a 3. század legelejére datálható liturgia fennmaradását a Nesztorianus Egyház létrejöttének (431) köszönhetjük. Az eretnekké nyilvánított – diafizita – konstantinápolyi pátriárka, Nesztoriosz (kb. 381/386–451) követői a Római Birodalomból történt száműzetésük után a Szászánida Birodalomban (v. Újperzsa Birodalom), Arábiában és Indiában (l. Malabár Egyház) csatlakoztak a már ott működő keresztyén közösségekhez. A 8. századra belőlük jött létre a Rómától és Konstantinápolytól független és máig létező Asszír Keleti Egyház.

Az *Addai és Mari-féle Apostolok liturgiájának* részét képezi az az ún. *Anaphora* (az *Eucharisztia ünneplése*), melynek eredeti, szír-arámi szövegét és formáját sajnos aligha lehet ma már rekonstruálni. A legrégebbi szövegvariánsa a 7. század közepéről a nesztorianus főpaptól, III. Isojahbtól (650–658) származik, aki az akkori változatot átdolgozta és bővítette.

A szövegben felfedezhető zsidó hagyomány mellett kimutatható egy másik szír szertartásrend, a *Jakab-liturgia* és az ebből kialakult *Bizánci liturgia* hatása. Különlegessége, hogy mindennek ellenére az egyetlen(!) máig használatos szertartásrend, mely a szerzési ígéket – a már idézettekhez hasonlóan – nem tartalmazza. A bevezető igeliturgia zsoltározással indít (vö. 1Kor 14,26), amit három bibliai olvasmány követ. Két részlet az *Eucharisztia ünnepléséből*:

Te, Urunk, a sokféle könyörületeddél, melyről kellőképpen beszélni sem tudunk, az igaz és méltányos atyákat tartsd meg mind jó emlékezetedben, akik elnyerték tetszésedet a te Krisztusod testének és vérének emlékünnepeán, melyet Neked a tiszta és szent oltáron

bemutatunk, miként azt meghagytad nekünk. És add meg nekünk a te békédet és nyugalmaidat e világ minden napján, hogy a föld minden lakója vallja, hogy te vagy Isten, az egyetlen igaz Atya, és hogy te küldted a mi Urunk Jézus Krisztust, a te Fiadat és Kedveltedet...

És mi is, Urunk, a te gyenge, tökéletlen és szegény szolgálid, akik összegyülekeztünk és most színed elé állunk, a hagyomány által Tóled származó példát kaptuk, hogy örvendezzünk és dicsóítsunk, magasztaljunk és emlékezetünkben tartsunk, ünnepeljünk és a szenvedésnek, halálnak és a mi Urunk Jézus Krisztusnak feltámadásának eme nagy és megdöbbentő titkát megünnepeljük.

E liturgiarendet hosszú tárgyalássorozatot követően 2001. július 20-án Róma is jóváhagyta, mégpedig azzal a céllal, hogy létrejöhessen a részleges eucharisztikus közösség az Asszír Keleti Egyház és a Káld Katolikus Egyház hívei között.

4.2. A Traditio Apostolica (Apostoli hagyomány, 210–235)

Keletkezését a 3. század első harmadára teszik, melynek szerzője az első ellenpápa, **Római Szent Hippolütosz** (170k–235).

Irenaeus tanítványa az elődökhöz hasonlóan ugyancsak görögül(!) írt. Mivel azonban nem hagyta szó nélkül Róma püspökeinek Szentháromság tagadását (vö. modalizmus), „ellenpápaként” lépett fel. Erre a hivatalos „pápa”, Calixtus őt és tanítványait diteizmussal (két isteni személy feltételezése, vö. manicheizmus) vádolva kiközösítette.

Művében az apostolokra visszamenő és a 2. században rögzített hagyományt foglalt össze, mely az ősegyház legfontosabb szakrális szövegeit tartalmazza (pl. püspökszentelés, Nagy hálaadó imádság, Eucharisztia, katekumenátus, keresztség: benne az *Apostoli*

Hitvallás legősibb változatával és Húsvét vigíliája).

Az irat eredeti görög változata sajnos nem ismert. A fennmaradt latin, kopt, arab és etióp fordítások pedig csak a 4-5. századból valók. Ebből következőleg a 43 fejezetből álló iratot az évszázadok során ugyancsak átdolgozták és bővítették.

Ennek ellenére az Eucharisztia továbbra is külön(!) alkalom. Az ősi formájának tartott ún. *Nagy hálaadó imádság* (*Praefatio*) krisztocentrikus(!), és még ószövetségi utalások nélkül mutatja be Jézus megváltói művét. A dísztelen kezdés ismerősen cseng: *Adjunk hálát az Úrnak! Méltó és igazságos. Hálát adunk Neked, Istenünk, szeretett Fiad, a Jézus Krisztus által, akit ezekben az utolsó időkben küldtél nekünk mint Szabadítót, Megváltót és akaratom hírnökét, aki a Te elválaszthatatlan Igéd, aki által mindent teremtettél...*

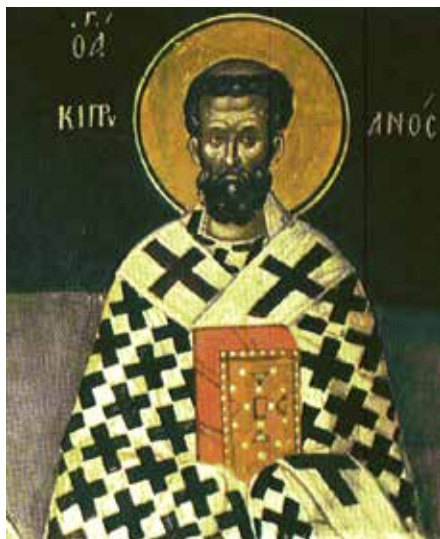
Feltűnő, hogy a századokkal később kialakuló miserend „csúcának” tartott, és a mi úrvacsorarendünkben is szereplő ószövetségi *Sanctus* (Ézs 6,3) még nincs benne. Viszont részleteket közöl a páli hagyományból ismert szerzési ígékből (1Kor 11,24–25), ami azonban nagy valószínűséggel

későbbi betoldás, mivel ennek a szövegből való elhagyása semmilyen törést sem okoz a gondolatmenetben: *Önként átadta magát a szenvedésre, hogy a halált elpusztítsa és az ördög láncait letépje, eltiporja a poklot, megvilágosítsa az igazságot, megerősítse a végrendeletet és tanúsítsa a föltámadást.* (betoldás) *Megemlékezzvén tehát haláláról és feltámadásáról, felajánljuk neked a kenyeret és a kelyhet, és hálát adunk, hogy méltónak találtál minket, hogy színed előtt álljunk és szolgáljunk neked.* És ezután a Szentlélek segítségével hívásával (Epiklézis) folytatódik.

4.3. Cyprianusz (190/200k–258)

Végül egy rövid idézet Karthágó 3. századi püspökétől, Cyprianusztól. Az első immár latinul író egyházatyánál a már idézett ApCsel híradáshoz (ApCsel 2,46k) hasonlóan újra naponkénti Eucharisztia-vételről olvashatunk, mely csak azoknak válik mennyei kenyérré, akik hiszik, hogy Krisztus testét veszik magukhoz.

Az *Úr imádsága* című értekezésében olvassuk: *Krisztus csak azok számára kenyér, akik az ő testként (corpus) veszik azt magukhoz... Azt kérjük, hogy ezt a kenyeret mindennap adja meg nekünk,*

nehogy minket – akik Krisztusban vagyunk, és az ő Eucharisziáját, mint az üdvösség eledelét minden nap magunkhoz vesszük – valamilyen súlyosabb bűn elkövetése távol tartson, és a mennyei kenyér élvezetétől a közösségből kizárva eltiltson, hiszen akkor Krisztus testétől szakadnánk el.

4.4. Záró gondolatok

A fentiek alapján megállapítható, hogy az első három század során az úri vacsorát (1Kor 11,20) minden kétséget kizáróan egyöntetűen EUCHARISZTIÁNAK, a hálaadás örömkalmának hívták és tartották. Így nem véletlen az sem, hogy az úri vacsora kifejezéssel az idézetekben nem talál-

kozunk. Ennek egyik oka lehet, hogy az étkezéssel egybekötött Eucharisziára nem feltétlen este került sor. Az Eucharisztia egyébként *Agendánk* úrvacsora-rendjében is visszaköszön. A *hálaadás* szó vagy a *hálát adni* kifejezés hatszor(!) fordul elő benne.

Az elnevezésben változás csak a 3–4. század fordulójától következik be – nyugaton(!). Először Felajánlásnak, majd az 5. századtól(!) az *Ite, missa est (Menjetek! Küldetéstek van!)* mondat alapján kezdik misének, szentmisének nevezni.

Láttuk, hogy Rómában és Kis-Ázsiában külön alkalmként tartották az Eucharisziát a már „beavatott” megkeresztelteknek. Nagyot ugorva az időben, ezt az ókeresztény tradíciót eleveníthette fel a reformáció! Nem csak teológiai szakított a középkori misével (vö.: Luther: A misével való visszaélésről), hanem visszaadta a híveknek az addig elsősorban praktikus-higiéniai szempontokból megvont laikus kelyhet, s mi több, idővel külön kezdték ünnepelni eleink az Úrvacsorát. Európa-szerte máig sok evangélikus gyülekezetben (nagyünnepeken ill. havonta egyszer) az Isten-tisztelethez kapcsolódva vagy külön

tartanak úrvacsorai alkalmat.

Korunk nagy kísértése a hatékonyságon és teljesítményen alapuló gondolkodásmód, mely olykor keresztyénségünkre is hatással van. Jóllehet hangzatos a következő kijelentés: ha újra kétpólusúvá tesszük Isten-tiszteleteinket, akkor többen fognak úrvacsorázni – erre utaló gondolatokat azonban az első századok ókeresztény irataiban egyáltalán nem olvasunk. Sőt, ha az Eucharisziához járulás előírásaira tekintünk, azok e szemléletmóddal éppen elmentésen a főhangsúlyt a személyes és megélt Krisztus-hitre helyezik. A *Traditio Apostolica*-ban például ezt olvassuk: *Mindnyájan ügyeljenek arra, hogy hitetlen... ne egyék az Eucharisziából. Krisztus testét ugyanis a hívőknek kell magukhoz venniük. Luther a maga olykor kíméletlen, nyers stílusában ugyanerről így vall: ...az a szándékunk, hogy keresztyéneket neveljünk és hagyjunk magunk után, és hogy a szent vacsorában Krisztus testét és vérént nyújtsuk nekik, nem tehetjük ezt anélkül, hogy meg ne hallgassuk, mit tanultak a katekizmusból, és hogy szándékukban áll-e bűneiket elhagyni, amelyekkel vétettek ellene. Mert Krisztus egyházát nem akarjuk disznóllá*

tenni, és nem szándékozunk meghallgatás nélkül mindenkit úrvacsorához bocsátani, mint ahogy a disznókat a vályúhoz eresztjük. Mivel a lelkipásztor Krisztus hűséges szolgálója kell, hogy legyen, ezért, amennyire csak lehetséges, a szentséget nem vetheti disznók és kutya elé, hanem meg kell hallgatnia, hogy kik ezek az emberek...

Az első századok szemelvényeiben egyúttal „fejlődés” is tapasztalható. Az Eucharisztia mindig Krisztus parancsára és rendelésére történik, melyben Krisztus bűneinkért szenvedett testét (Antiochiai Szent Ignác) vesszük magunkhoz. Mindez Isten szava (verbum Dei!) által válik Krisztus vérének és testének Eucharisztijává (Irenaeus), mivel Krisztus önként átadta magát a szenvedésre, hogy a halált elpusztítsa, és az ördög láncait széttépje, eltíporja a poklot, megvilágítsa az igazakat, megerősítse a végrendeletet és tanúsítsa a föltámadást (Római Szent Hippolitosz). Feltűnő azonban, hogy maguk a szerzési

igék a liturgikus szövegekben – a Traditio Apostolica betoldását kivéve – elő sem fordulnak!

Érdeemes egy pillantást vetni a szóhasználatra is! A kezdeteknél mintha a páli és jánosi tradíció egyforma súllyal lenne jelen. Gondoljunk például a test szóra, mely a *Didachéban* organikus testként (szóma), Antiochiai Szent Ignácnál hústestként (szárksz) szerepel. Irenaeus viszont már mind a két kifejezést használja.

Végül fontos megjegyeznünk, hogy a *Didaché* rendjében az asztalközösséget bűnvallás előzi meg, így válik az Eucharisztia – a többi adománnyal együtt – szakrálisan tisztává. Maga a szertartás pedig – nélkülözve minden színpadiasságot – a résztvevőknek, mint „reménység-testnek” egykor az élő Úrral és Átala a mennyei szférával való kapcsolatba kerülését jelentette.

☞ BLÁZY ÁRPÁD

Széljegyzet

Az Ararát – Magyarországi Evangélikus Egyház Teremtésvédelmi Munkacsoportja és Munkaága Facebook-oldalán hétről hétre olvashatunk imádságokat, bátorító igeszakaszokat és meditációt is a munkacsoport tagjaitól, amelyek a teremtésvédelemhez valamilyen szálon kötődnek. A meditációk a **#széljegyzet** megnevezést kapták, ezekből olvasható egy az alábbiakban.

Betelve...

Sokan hajlamosak túlnenni magukat, én is. Vagy azért, mert nagyon finom, amit eszek, vagy azért, mert szinte észrevétlenül, de így vezetődik le a feszültségem. Nagyon tudok örülni a finom ételnek, és mindig megfogalmazódik a hálám, ha jót eszek. Ugyanakkor a lelkiismeretfurdalásom is, amikor többet, mint az elég. Vannak, akiknek ez elképzelhetetlen, vannak, akiknek nem élmény az étkezés, pusztán szükséglet. Nekik biztosan más dolgok jelentenek különleges tapasztalatot.

Az is biztos, hogy az életünk számos területén megjelenhet az, hogy többet veszünk el, többet fogyasztunk, többet használunk,

mint amennyi elég lenne. Hiszen van. Hiszen megtehetjük. Vagy még csak nem is reflektálunk rá, lehet, hogy észre sem vesszük.

Pedig nagy feladat lenne megtanulni, mi az elég. Lehetne a 11. parancsolat: Csak annyit, amennyi elég! És akkor jöhetnének az újabb és újabb kommentársorozatok. És lenne is feladatuk, hogy kontextusba helyezték, mi az elég. Eleget és nem többet. Pl. zuhanyzásból, vízhasználatból. Eleget és nem kevesebbet, pl. ételt az asztalra, amire egy szervezetnek szüksége van... Annyit elvenni a természetből, egymás idejéből, a közös javakból, amire szükség van és nem többet.

És megelégedni azzal, amink van. Nem mindig többre vágyani.

„Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.” Ez a szükségesnek a kérését jelenti. Jézus, burkoltan bár, de arra tanít, hogy ne akarjunk halmozni, de a szükség eset bátran kérjük Istentől. Szükségeset, és nem az egy évre való kenyeret, croissant-t, kalácsot, madeleine-t... Lehet, hogy lesz kalács, de ne akarjunk mindig mindent előre – utána meg dobhatjuk ki, mert hát nem volt rá szükség, nem tudott elfogyjni...

Újabb életfeladat: megtanulni, mi az elég, és boldognak lenni tőle. Megelégedni.

És ahogyan Ábrahámról olvasunk, az étellel betelve távozni...

☞ MOLNÁR LILLA

Adventi koszorú huszonhat gyertyával

mert és megszokott koszorú, hanem az eredeti, hagyományos „Wichern-koszorú.” Adventi „koszorút” ugyanis először Johann Hinrich Wichern evangélikus teológus készített 1839-ben az általa vezetett gyermekotthonban.

A német parlamentben is készülnek az adventre és a karácsonyra. Immár megszokott módon a Német (ökumenikus) Szeretetszolgálat elnöke adott át egy adventi koszorút a Bundestag egyik elnökhelyettesének, azért, hogy az - ahogy mondta - egészen karácsonyig „emlékeztessen a fényre, amit Jézus hozott a világba, és a reménységre, amit ez a keresztény ember számára jelent”. Ez azonban nem az általunk is is-

A gyermekek annyira várták a karácsonyt, hogy a várakozást megkönnyítendő Wichern egy, a menyegyzetre erősített kocsikerékre annyi kis piros, és nagy fehér gyertyát rögzített, ahány hétköznap és vasárnap volt még hátra karácsonyig. Az adventben a Bundestagban felállított Wichern-koszorún ezért minden évben különbözik a gyertyák száma - idén ez éppen huszonhat.

AJÁNDÉKOK ÁDVENT KIRÁLYÁTÓL

Adventi zenés sorozat 2020

December 2. – 18:00

ÖRÖM (Jn 15,11; 16,20-24; 17,13)

Igehirdető: Blázy Árpád

Muzsikus: Németh Sándor - orgona

December 9. – 18:00

BÉKESSÉG (Jn 14,27; 16,33)

Igehirdető: Nagy Szabolcs

Muzsikus: Közel zenekar

December 16. – 18:00

BŰNBOCSÁNAT (Jn 1,29; 8,1-11; 20,23)

Igehirdető: Gáncs Tamás

Muzsikus: Vítárius Piroska - hegedű,
Németh Sándor - spinét, orgona

December 23. – 18:00

ÖRÖKLÉT (Jn 3,16; 5,24; 6,40.52-29; 10,28; 17,2-3)

Igehirdető: Molnár Lilla

Muzsikus: Németh Zsuzsa - orgona

Művészeti vezető: Németh Sándor

A sorozat házigazdája: Blázy Árpád

Helyszín: Kelenföldi evangélikus templom (1114 Budapest, Magyar István utca 1-3.)

MINDEN ÉRDEKLŐDŐT SZERETETTEL VÁRUNK!

Jóbbal a karanténban

Jóbbal a karanténban címmel jelenik meg Blázy Árpád és Gáncs Tamás – a tavaszi karantén idején egész gyülekezetünk számára erőteljes – Jób könyvéhez írott reflexióinak, kommentárjainak gyűjteménye, amelyet szeretettel ajánlunk Varga Gyöngyi és Fabiny Tamás elnök-püspök szavaival:

A lectio divina, azaz a Szentírás imádságos olvasása az ókortól napjainkig sok keresztény ember lelki életformájává vált. Az ima-gyakorlat lényege, hogy úgy olvassunk végig egy-egy bibliai könyvet, hogy közben folyamatosan Istennel beszélgetünk a szívünkben: megszólítjuk őt, várakozunk a szavára, kérdezzük és hallgatunk, vitázunk, keresünk, hálát adunk és könyörgünk, s olykor türelmetlenül, máskor talán kitartóbban keressük az igazságot. Pontosan úgy, mint egykor Jób, akinek történetét a Bibliában egy páratlan mű: a „Végső Kérdések Könyve” tárja eléink.

Jób a vívódásai és szenvedése karanténjában ugyanúgy „össze volt zárva” az Örökkévalóval, ahogyan mi magunk is 2020 emlékezetes tavaszán. Megértettük, hogy csupán egy dolgot tehetünk:

beszélgetünk egymással. Mert amíg van mit mondanunk, és van kinek a szavára várni, hallgatni, addig élő, valóságos párbeszédben vagyunk, és nem egyoldalú párbeszéd-monológban... És ez igazi evangélium.

2020. március 24. és június 15. között – húsvéton innen és Szentháromság ünnepén túl – a kelenföldi evangélikus lelkészek, Gáncs Tamás és Blázy Árpád Jób könyvének negyvenkét fejezetét olvasták-imádkozták végig a gyülekezet tagjaival. Ez az őszinte és szókimondó „lelki napló” immár nyomtatásban is megjelenhetett Molnár Lilla értékes kísérő tanulmányával együtt. Azt remélem, sokaknak ad majd bátorítást a párbeszédre.

☞ VARGA GYÖNGYI

„Tudom, hogy az én megváltóm él és utoljára megáll a porom fölött, s ha ez a bőröm lefoszlik is, testemben látom meg az Istent.” Mikor válik képessé elmondani Jób ezt a megrendítő hitvallást? Azt követően, hogy csupa-csupa szenvedéssé válik az ő élete, egyik csapás éri a másik után, betegségek, nyomorúságok, balesetek, fia-

inak, gyermekeinek a halála, Isten is elhagyta, betegséggel, fekélyekkel látogatja meg, egy cserépdarabbal vakargatja a sebeit és úgy érzi, hogy már nincsen remény.

De ekkor ki tudja mondani ezt a hitvallást az életről, az örök életről. Hol vannak a mai Jóbok? Igen, a mai szenvedők. Lélegeztetőgép és oxigénsátorban, az ápolók és az orvosok körében, akik oda teszik magukat és kimerülten alszanak egy-két órát éjszaka. Az aggodó érettségizők körében, a szociális otthonban, a diakóniai

otthonokban, lakók és ott dolgozók körében, a roma telepeken, a távoli vagy közelebbi menekülttáborokban élőkben, a temetőket látogatók körében. Akik csak néhányan, mint családtag kísérhetik el szeretteiket. De Jób mindenhol ott van. A szenvedő Jób Vuhantól Milánón át Budapestig mindenhol jelen van. S itt van a Jób nevű bolygó, hiszen az egész bolygó, az egész teremtett világ szenved, fekélyes és csapásokkal sújtott.

☞ FABINY TAMÁS

Kenyér és bor színében

Az úrvacsora kortárs szemmel

A Magyarországi Evangélikus Egyház zsinata 2020-ra az úrvacsora tematikus évét hirdette meg: „Az úrvacsora az egész kereszténység olyan titka, lehetősége és alkalma, ahol a hívők a kenyérben és borban megélhetik a közösséget Jézus Krisztussal és egymással is.”

Az evangélikus egyház nyílt képző- és iparművészeti pályázatot hirdetett az Úrvacsora éve tiszteletére. Sajnos nemcsak a pályázatot, de a közös úrvacsora-vétel is beárnyékolja a világjárvány, amelyre bőven akadtak utalások a beérkezett pályaművekben. Hetvennél több alkotásból válogatta a zsűri és a kurátorok a kiállítás anyagát.

A pályázat tematikája kiemelten az úrvacsorához/eucharisztiahoz mint történeti, teológiai, dogmatikai kérdéshez kapcsolódott. Másodsorban – Jézus kenyércsodáit és példázatait ismerve – tágabb értelmezésre is lehetőség nyílt. A lakoma mint metafora, az önfeláldozó, önátadó táplálás, a mások jóllaktatása – a teológiai olvasat mellett – társadalmi, nemzeti, kö-

zösségi és/vagy személyes megközelítésre is alkalmat adott. Ezeket az értelmezési, megközelítési módokat kerestük a kortárs művészet eszközeivel.

A parvánokon olvasható idézetek mai evangélikus lelkészekről, teológusoktól származnak. A kiállítás a korlátozások feloldása után 2021 március 28.-ig látogatható.

A kiállítás kurátorai:

Harmati Béla László, Kertész

Botond, Zászkaliczky Zsuzsanna

Lackfi János: Hej, Sionról fúj a szél...

Zsoltárok népdalritmusra

„Miért nincs több magyar énekünk?” – biztosan más is hallotta már ezt a kérdést feltenni keresztény körökben. Lackfi János új kötete különleges módon válaszol erre a felvetésre, amikor magyar népdalok dallamára - ritmusára írt zsoltár átdolgozásokkal járul hozzá énekkincsünkhöz. Nem lehet könnyű dolog dallamhoz igazítani verset úgy, hogy a kettő ne gyengítse, hanem erősítse a másikat, különösen, ha az ember és

Isten kapcsolatáról van szó úgy, ahogy azt a zsoltárok teszik: hol panaszkodva, hol áldva, hol kérve, hol bizakodva. Lackfi Jánosnak ez sikerült; a „Megrakják a tüzet...” szomorkásabb dallamát a „Kiszáradt a szívem, halld meg az én szavam” verssorok, míg a „Szélről leleljetek” kitörő vidámságát a „Széles az örööm, szívből gyönyörködöm, felmegyünk az Úr házába, kapuin belép a lábam, víg öröm, víg öröm, az Úrban gyönyörködöm” szavak teszik emlékezetessé. Természetesen nem mindegyik népdal hangulata ilyen szélsőséges, ahogy Lackfi népdalzsoltárai is átölelik a zsoltárok egész érzelmi skáláját.

A könyvhöz CD lemez is tartozik, amelyen Molnár György megzenésítésében a kötet tíz átdolgozását Lackfi Johanna és zenésztársai előadásában, modern feldolgozásban hallhatjuk.

A kötet a Harmat Kiadó gondozásában jelent meg.

Gyülekezetünk életéből

Szeptember 2-án Molnár Lilla beosztott lelkészünk, november 25-én pedig Gombkötő Beáta volt hitoktató lelkészünk tett **sikerres parókusi vizsgát** az Északi Evangélikus Egyházkerületben, így mindketten parókusi lelkésszé választhatók. A november 25-ei vizsgabizottságban elnökségünk, Gáncs Tamás és Szepesfalvy Ákos képviselték gyülekezetünket.

Az **Apakör** ill. az **Ifi** szeptemberben és októberben megtartott alkalmait a járványügyi helyzetre való tekintettel november 1-től – egyelőre bizonytalan ideig – ismét online formában folytatódnak.

A **Női kör** és a **Kismamakör** a járványügyi szigorításokig tartotta alkalmait, azóta mindkét kör igyekszik online „utakon” tartani a kapcsolatot.

Az idei őszen, október 2-án Martonvásáron egy kertben, november 20-án pedig a zoom segítségével online tartottuk meg találkozásainkat a **Lakásifi** közösségével.

A **Konfi+**-nak „keresztelt”, az előző tanévben felkészült, de a

járványhelyzet miatt még nem konfirmált konfirmandus csapatunkkal havonta gyűlünk össze. A szeptemberi és októberi „élő” találkozás után képernyők előtti beszélgetésre, bibliatanulmányra hívjuk a csapatot. Reményünk, hogy az elkövetkezőkben szabadon is tudunk majd találkozni!

Október 4-én **képviselő-testületi ülést** tartottunk templomunkban, ahol az SZMSZ-szabályok elfogadása mellett a testület megválasztotta Véghné Pozsgai Olgát ifjúsági munkatársnak, Németh Sándort pedig orgonista-kántornak. Beiktatásukra október 18-án került sor.

Bátor és lelkes testvéreink kérésére októbertől kezdve a novemberi szigorításokig újra megtarthattuk **keddi bibliaóráinkat**.

Az **imaközösség** Győri Józsefné Irénke néni vezetésével telefonon, a **Szenior férfikör** pedig Joób Máté és Schneller István vezetésével zoomon keresztül tartotta meg őszi alkalmait.

Október 18-án a fél 11-es templomszentelési ünnepi istentiszteleten

köszöntük meg **Pál Diana** orgonista-kántorunk 10 éves hűségese szolgálatait gyülekezetünkben.

Idén a mi templomunkban tartottuk hagyományos, a külső-kelenföldi református testvérekkel közös **reformációi ünnepélyünket** (1. kép). Az igehirdetés szolgálatait Molnár Sándor lekipásztor végezte, *Solus Christus* címmel pedig Blázy Árpád tartott bevezető előadást. A közös úrvacsoravételre ezúttal sajnos nem kerülhetett sor.

November 2-án **egyházközségünk számvevőszéke** ült össze a lelkészi hivatalban.

November 11-én a **lepramisszió szolgálattevőinek** soron következő számvevőszéki találkozására került sor az új gyülekezeti teremben.

November 28-án, 18 órakor **finn nyelvű adventi** istentisztelet volt templomunkban. Igét hirdetett Joób Máté, a liturgiában Satu Korpela teológus-ösztöndíjas szolgált.

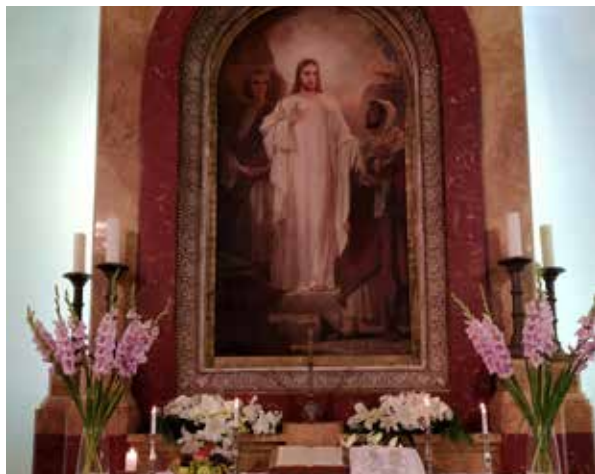
December 6-án délelőtt Molnár Lilla lelkész a templomi családi istentisztelet helyett **egy énekkel és apró ajándékkal „házhoz megy”** azokhoz a családokhoz, akik jelzik, hogy ezt szeretnék.

December 8-án zoomon keresztül tartja a testület **az év utolsó presbiteri gyűlését**.

December 13-án 15 órától templomunk ad helyet a **Magyar Cserkészszövetség ICHTHÜSZ Közössége** által szervezett ökumenikus Betlehemi láng átadó ünnepségnek. Gyülekezetünk részéről igei köszöntőt Blázy Árpád lelkészünk mond.

HAJNALI GONDOLATOK A DUNA TV-N - 5,50-KOR

December 7. **Molnár Lilla**
 December 16. **Nagy Szabolcs**
 December 22. **Gáncs Tamás**
 December 30. **Blázy Árpád**

Az aratási hálaadás oltára

Felnőtt-katekézis az Őszi Gyülekezeti Hétvégén

Lorem Ipsum

A novemberi gyermekistentiszteletre várva

Életkép a 92 éves templomunkból

Reformációi ünnepünk igehirdetője Molnár Sándor ref. lelkipásztor volt

Reformációt ünneplő gyülekezet

Örök élet vasárnapján megemlékeztünk előremet szeretteinkről

Lorem Ipsum

Az előző évben elhunytak emlékére egy-egy gyertyát gyűjtöttünk

Pál Dianától 10 év orgonista-kántori szolgálat után búcsúztunk innepi hétvégénk záróistentiszteletén

Konfirmációs tábló 2020/2021

Novemberi konfirmációs oktatás zoomon

Új könyvünk 1000 Ft-os áron megvásárolható az iratterjesztésünkben

Hivatali rend

Lelkészi hivatal:

1114 Budapest, Bocskai út 10.
Hétfő-péntek 9-13 óra,
Csütörtök 17-19 óra.

Telefonszámok:

Lelkészi hivatal

GÁNC S TAMÁS igazgató lelkész
BLÁZY ÁRPÁD parókus lelkész
MOLNÁR LILLA beosztott lelkész
BUDAY DORKA hitoktató
BEDECS RÉKA hitoktató
BENCE GÁBOR kántor, karnagy
NÉMETH SÁNDOR kántor
RÁKÓCZY-KISS ESZTER irodavezető
PORTIK ÁGNES pályázati referens
LÁSZLÓ DÁVID egyházi
MÜLLER GYÖRGY kertész, karbantartó

1/361-2159
20/824-3703
20/824-2907
20/824-6202
20/824-5370
20/775-3891
20/824-4524
20/824-2762
30/455-5265
20/380-0852
70/426-2859
20/573-3140

Kelenföldi evangélikus hírlevél

A Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség ingyenes lapja

1114 Budapest, Bocskai út 10. kelenfold@lutheran.hu,
Fent vagyunk a Facebookon: Kelenföldi Evangélikus Gyülekezet

Szerkesztőség: BERNHARDT DÓRA, BODNÁR-ILLÉS ZSÓFIA, BLÁZY ÁRPÁD,
GÁNC S TAMÁS, HARMATI BÉLÁNÉ, ISÓ M. EMESE, ITTZÉS-VENÁSCH ESZTER,
MOLNÁR LILLA, NAGY SZABOLCS, SZABÓ KINGA
Szerkesztőségi ügyekben kereshető: BODNÁR-ILLÉS ZSÓFIA (tszfizz@gmail.com)
Megjelent 200 példányban. A lap készítéséhez adományokat elfogadunk, melyeket a templomi perselybe kérünk betenni.

Felelős kiadó: Szepesfalvy Ákos; Nyomdai előkészítés: Kovács András;
Nyomdai kivitelezés: Vareg Hungary Kft. (www.vareg.hu); Felelős vezető: Egyed Márton

ÜNNEPI LELKÉSZI BEOSZTÁS - KELENFÖLD

VASÁRNAPOK:

- Dec 6.** - Gáncs Tamás (8.00, 10.30, 18.00)
Dec 13. - Blázy Árpád (8.00, 10.30, 18.00)
Dec 20. - Molnár Lilla (8.00, 10.30, 18.00)
Dec 27. - Nagy Szabolcs (8.00, 10.30, 18.00)

KARÁCSONYI ÜNNEPEK:

- Dec 24.** - Gáncs Tamás (10.30, 14.00, 16.00)
Dec 25. - Blázy Árpád (8.00, 10.30, 18.00)
Dec 26. - Molnár Lilla (8.00, 10.30)

ÓÉV - VÍZKERESZT:

- Dec 31.** - Gáncs Tamás (18.00)
Jan 1. - Blázy Árpád (8.00, 10.30, 18.00)
Jan 3. - Nagy Szabolcs (8.00, 10.30, 18.00)
Jan 6. - Molnár Lilla (10.30, 18.00)

*Farkasréti istentiszteletek megtartása jelenleg szünetel,
de folyamatosan egyeztetünk az újraindítást illetően.*

